

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Gernandts Boktr.-Årtid.

N:r 8 (166)

Fredagen den 20 februari 1891.

4:de årg.

Prenumerationspris pr år:

Idun med Modetidning och koloredade planscher kr. 8:—
 Idun m. Modet. utan kol. pl. » 6: 50
 Idun ensam..... » 4:—

Byrå:

Hamngatan 16, 2½ tr.
 (midt för Kungsträdgården.)
 Prenumer. sker i landsorten å postanstalt, i Stockholm hos redaktion.

Redaktör och utgivare:

FRITHIOF HELLBERG.
 Träffas å byrån kl. 10—11.
 Allm. Telef. 61 47.

Utgifningstid:

hvarje helgfri fredag.

Lösnummerpris: 15 öre.
 (vid kompletteringar).

Annonspris:

35 öre pr nonpareillerad.
 För »Platssökande» och »Lediga platser»
 25 öre för hvarje påbörjad tital stafv.
 Utländska annonser 70 öre pr nonp.-rad.

Drottning Elisabet af Rumänien.

»Carmen Sylva.»

Genom välvilligt tillmötesgående af vår frejdade kompositör, professor Ivar Hallström, hvilken i den krets af framstående konstnärer, som tidemellan samlas kring den snillrika furstinnan, intar den förtrogne vännens ärofulla plats, hafva vi i dag nöjet att bringa våra läsarinnor ett porträtt af drottning Elisabet, hvilket i träffande likhet och uttrycksfullhet skall vara ett af de yppersta. Carmen Sylvas namn synes ej nu för första gången i Iduns spalter. Så erinra vi särskildt, huru vi i fjol meddelade ett af hennes poem »Till hafvet» i originalautografi, hvilken den för allt godt ömmande drottningen bland flere andra insändt som ett bidrag till basaren för Elisabetsysterna, som då anordnats i vår huvudstad. I dag vilja vi i några korta drag för våra läsarinnor teckna äfven den andliga bilden af den framstående kvinnan.

Ty det är obestriddt — ibland europeiska furstinnor intager drottning Elisabet af Rumänien en mycket framstå-

ende plats. Den ideala riktningen i hennes ande, känslans djup, den sällsynta handlingskraften och intresset för tidens frågor skulle hafva förskaffat henne ett namn, äfven om kronan icke smyckade hennes hufvud.

Hvad vi veta om den rumäniska drottningens ungdom, utveckling, familjelif och verksamhet, låter oss se en af idealitet och arbetskraft genomträngd natur, sådan som man sällan finner i vår materialistiska tid. Af sitt folk är hon älskad, emedan hon väl förstått att fatta sina plikter som landets moder; som författarinna är hon firad till följd af sin begåfning, hvilken redan burit så många frukter. Däruti består hennes popularitet, som gått långt utom hennes fäderneslands gränser.

Carmen Sylva hör till de naturer, som midt i den djupaste smärta förstå upptäcka en källa till lycka. Smärta och lidande voro hennes trogna följeslagare allt ifrån hennes tidigaste barn-dom; de hafva kanske ledt det unga furstebarnets tidigt utvecklade sinne in på allvarliga

Den glömda gnistan, slocknad halft i härden,
skall gå med glans och värme ut i världen

och glädja alla, hvilkas andedräkt
har denna flamma ur dess aska väckt.

Z. JOPELIUS.

banor, lärt henne förstå världen och att mot plikternas mångfald sätta en handlingskraft och en andens elasticitet, som få kvinnor ega.

Drottning Elisabet föddes år 1843 i Neuwied. Sina barnår tillbragte den lilla prinsessan i ostörd stillhet. Hon var ett lifligt, vetgirigt barn; hennes största glädje var att höra sagor och lyssna till äldres samtal.

Den första sorg, hon fick känna, var år 1850, när hennes moder allvarsamt insjuknade; under många veckor fick hon icke se henne. Då furstinnan slutligen tillfrisknade, lemnade Elisabet alla lekar för att alltid kunna få vara i hennes närhet.

Som hennes yngste broder, prins Otto (född 1850), var sjuklig, flyttade nu den furstliga familjen från Neuwied till Bonn för att alltid hafva de förnämste läkare till hands. Här omgaf furst Herrmann sig med en krets af konstnärer och lärde. Prinsessan höll sig helst i faderns studerkammare, och på henne hade faderns romantiskt-rationalistiska åskådning ett obetingadt inflytande. Hon kände sig lyckligast, när hon fick lyssna till faderns ord och följa hans tankegång.

Tidigt vaknade hennes lust för pädagogik. Liksom drottningen ännu i dag själf leder undervisningen i några flickskolor i Bukarest, är närvarande vid pröfningarna och utdelar premierna, så sökte hon redan i sina barnomsår att undervisa andra. Sålunda beredde hon en fattig gosse, om hvilken hennes föräldrar tagit vård, till femte klassen på gymnasiet. Betecknande för hennes sinnesriktning är att hon fattade det beslutet att blifva lärarinna, att grunda ett seminarium och att helt och hållet egna sig åt kvinnans utbildning för detta sträfsamma kall.

Men broderns död, som inträffade 1862, samt förlusten af fadern två år senare motverkade utförandet af denna plan. Den unga prinsessan egnade sig nu helt och hållet åt modern, gjorde med henne resor och sökte trösta henne öfver det hårda slaget.

Utmärkt vackra äro hennes reseskildringar. Sålunda skrifer hon från Napoli: »Sirocco har rasat några dagar, och hafvet skummar af vilda vågor. Måsarne flyga af och an mellan det uppsprutande skummet; molnen hänga djupt ner och omhölja Vesuvius. Hafvet är grönt och grått; det hvita skummet glimmar som fosfor. O, hur gärna ville jag ej ut i stormen för att bland vågorna sjunga en vild sång, som ingen hör, ingen lyssnar till, som förblefve blott min egendom!»

Sedan prinsessan återvändt hem, kom hon åter till sin plan att blifva lärarinna. Men ödet hade bestämt annorlunda. I Köln träffa damerna tillsammans med furst Karl af Rumänien. »Hvilken ståtlig man han har blifvit!» säger prinsessan till sin moder, när fursten gjort sitt besök.

»Karl af Rumänien är här för att... för att begära din hand,» svarar furstinnan.

»Det är en man, som man måste älska,» säger då prinsessan med strålande ögon. Redan den följande dagen eklaterades förlofningen.

Prinsessan, som förut afslagit de mest lysande anbud, i det hon halft skämtande, halft på allvar sagt, att hon säkert skulle blifva en gammal jungfru, blef nu alldeles

förändrad. Gyllene låg framtiden för henne; den önskan att jämte en man, som för henne var sammanfattningen af all själsstorhet och mannakraft, få åtaga sig de svåraste plikter, uppfyllde henne med sann lycka.

Och hur har hon då uppfattat sina plikter som gemål och landsmoder? Furst Carol kallar henne sin bättre hälft, den mest lysande klenoden i sin krona; folket blickar upp till henne som till ett helgon.

Hennes glädje har varit att göra väl. Hon har grundat hem för de fattiga, folk- och slöjds-kolor, hon har föranstaltat lysande fester, hvilkas inkomster anslagits till välgörenhetsanstalter, och under krigsåren var hon outtröttlig som diakonissa, i det hon gick omkring på lasaretten, lemnade tröst och hjälp och allt emellanåt själf lade hand vid förbindningarna. Då i och med Widdins besättande den rumäniska hären på ett ärorikt sätt avslutade sitt fälttåg och furst Carol återvände som lagerkrönt hjälte i spetsen af sina trupper, var furstinnan lycklig öfver att få återvända till sitt stilla hem, till sina blommor, fåglar och böcker. »Jag finner det vara en anomali och en olycka,» skref hon då, »om en kvinna tvingas att träda ut i det offentliga lifvet.»

När Rumänien den 24 mars 1881 förklarades för konungarrike, begynte en ny æra. Drottningen trodde på sin lyckas stjärna. »Pliktrohet, plikt-känsla och uppfyllandet af våra plikter,» sade hon, »kunna ensamt bibehålla vår stjärna i hennes glans.»

Ehuru hon med förkärlek egnade sig åt konst och literatur, glömdes hon intet ögonblick den uppgift hon hade som landets moder. *Asyle Hélène*, ett hem för fader- och moderlösa, i hvilket nära 500 flickor ega ett hem och få undervisning i vetenskap, språk, bokföring och handarbete, har att glädja sig åt hennes synnerliga omvårdnad.

Omkring 80 de mest fattiga flickor äro upptagna i den af drottningen själf underhållna *Scola Elisabeta Doamna*. De blifva undervisade i läsning, skrifning, räkning och handarbete, tills de själfva kunna föda sig. *Societate Elisabeta*, likaledes grundad af drottningen, har till ändamål att om vintern utdela ved bland de fattiga. *Albina* sysselsätter mer än 1000 fattiga flickor, som få sy och stickmaskiner.

Mycket har drottningen uträttat för den nationella industrien; hon bär själf med förkärlek den rumäniska nationalkostymen, värderar nationellt arbete och har därigenom bibehållit inom landet stora summor, hvilka förut gått till utlandet som offer för det franska modet.

På drottningens föranstaltande hafva kamrarne beviljat 200,000 francs till byggandet af en väf- och industriskola, väfstolar lemnas gratis åt flitiga arbeterskor, mullbärsplantager anläggas för att öka silkesodlingen o. s. v., öfverallt, där det är möjligt, söker drottningen att öppna nya förvärfvskällor för sitt folk. Hon har förmågan — något som är sällsynt hos en kvinna — att oakadt all idealitet hafva blicken öppen för det praktiska lifvet.

Drottningens literära verksamhet har ganska länge varit uppmärksam. Hon skrifer

på ett enkelt, okonstladt språk; klara och klockrena äro tankarna, som hon bringar till uttryck.

Hennes första arbeten utkommo under signaturen »E. Wedi» i »Magazin für die Literatur des Auslandes und der Gegenwart» (1878), och kritiken var mycket gynnsam. Snart därpå utkommo Sappho, Hammerstein, Ueber den Wassern, Lidandets jordevandring och Pelesch-sagorna. Drottningens produktionsförmåga satte världen i förvåning. Hvert verk var ett helt, i hvart och ett var ett framåtskridande märkbart. 1883 utgaf hon en samling sagor, »Ur Carmen Sylva's konungarrike», af hvilken man kan se, huru fästad hon blifvit vid sitt nya hem, det halfasiatiska landet. Hennes slott Sinaia besökes gärna af konstnärer och lärde, som dit ofta inbjudas; här är hon diktarinna, konstnär, husfru och gemål i ordets ädlaste betydelse. Hvar och en som lär känna henne, talar med beundran om hennes snillrikhet och älskvärdhet.

I dessa lysande cirklar har, som nämndt, ock det svenska namnet företräds af en värdig representant, kompositören professor Ivar Hallström, som flere gånger gästade drottning Elisabet på Sinaia. Till flere af drottningens diktverk har Ivar Hallström satt en förtjusande musik; det förnämsta alstret af denna samverkan mellan tvänne så rika konstnärnaturer är den kända operan »Neaga», som uppfördes i Stockholm år 1884. Vår bekante sångare Arvid Ödmann har ock varit drottning Elisabets gäst.

Kejsarinnan Elisabet af Österrike, som för ett par år sedan besökte den rumäniska drottningen på Sinaia, sade efteråt, att man icke kunde föreställa sig något idealare än denna kvinna i sin omgivning.

—k.

Straffet.

Af Carmen Sylva.

Jag straffade mitt barn. — Hur svag jag är:

mitt hjärta smärtar det så!

Jag kan ej lida dess tåresvall,

jag ser det med oro gå!

Skall han väl vända sig bort från mig
och mig en främling bli?

Skall han mig frukta? — Nej, o nej!

Ej vore det rätt däri!

Kanhända var jag väl dock för hård? —
Jag ropar honom hit ned! —

Nej, nej, hvad vore det för ett sätt
att icke visa sig vred!

En annan gång än värre det är,
än hetare vår strid! —

Jag springer efter, jag står ej ut —
och kysser honom blid!

Hvarför är min egen pys ej snäll
och tar försonligt min kyss?

Ack! Om du visste, hur ondt jag led,
när jag dig straffade nyss!

Och blir han en lätting, en böjtel för vind,
Då är min skuld för stor! —
Han trotsar så älskligt, smeker så ljuft:
Hur svårt att vara mor!

Nu har han lemnat sin lilla stol,
och skyggt han nalkas mig,
han lutar kinden och säger tyst:
»Jag — — jag förlåter dig!»

J. N—g.

När barnen växa ifrån oss.

Ofta nog hör man den klagan: barnen växa ifrån oss. Och de göra det. De växa ur knä och ur hjärta lika fort, säger ordspråket. De få andra intressen, nya vänner, åsikter, alldeles motsatta våra egna och dem, hvori vi fostrat barnen. Och så stå vi där med den tomma famnen och det gamla hjärtat, det längtande ömma hjärtat, hvars kärlek kanske till och med synes de unga fordrande och besvärlig.

Det synes oss hårdt detta och oförtjänt. Hårdt är det, men det är fråga om, hurvida det alltid är oförtjänt. Vi klaga öfver, att barnen nu undandraga oss sitt förtroende, att de ej hysa intresse för sådant, som intresserar oss, att de söka andra vänner och sätta dessa vänner i första och oss, sina föräldrar, i andra rummet. Men är det då alldeles så säkert, att vi icke här skörda just det vi sät? Satte vi oss då in i det, som intresserade de små, och lade allt annat å sido för att deltaga i det, som gladdede dem? Sysselsatte vi dem, när de icke själva kunde finna något sätt att använda tiden, och funno de alltid hos far och mor det deltagande och den tröst, de behöfde i sin glädje och sina små bekymmer? Satte icke vi våra intressen, våra nöjen, vårt arbete framför deras?

Jo, visserligen, men det måste vi ju! Icke kan man hafva tid och håg att pjollra med barnen beständigt! Det skulle ju också vara att skämma bort dem.

Mycket möjligt. Men då måste vi väl också finna oss i, att de unga, när de börja sitt lif, lemna oss ur räkningen och sätta sina intressen framför våra — vi hafva ju själva lärt dem det. Häremot kan ju med fog invändas, att vi ju gjort så mycket för barnen, gifvit dem uppfostran och sört för dem på bästa sätt, och att de därför äro skyldiga oss kärlek och tacksamhet. Visserligen, men hafva vi nu verkligen gjort detta allt, så var det ju blott vår plikt mot dem, vi gifvit upphof, och vidare kunna ju barnen ganska väl visa oss tacksamhet och kärlek på mellanstunder, liksom vi gjort

mot dem. Det finnes ingen hjälp därför — barnen växa från oss — vi blifva efter.

Jo, det finnes dock något, som kan mildra, om också ej helt och hållet afhjälpa det vi klaga öfver. Men det värsta är, att vi måste börja därmed så tidigt, redan när barnet ligger i vaggan. Vi måste nämligen växa med våra barn, först växa in i deras hjärtan och i deras lif, så att de skulle sakna oss, om vi ej längre vore där; och sedan måste vi försöka växa uppåt med dem, växa med deras kunskaper, växa in i deras iutressen och afhandla dessa med dem, ty det är utan tvifvel en af de orsaker, hvarför de unga så ofta hos andra nedlägga sitt förtroende och utgjuta sitt hjärta, att mellan dem och föräldrarna småningom växer upp en osynlig skiljemur, som ingendera har mod att nedbryta. »Du förstår mig, du,» säga de unga till hvarandra, och därmed mena de oftast: du tillrättavisar mig ej. Många uppriktigt välmenande föräldrar tro sig nämligen pliktskyldiga att alltid korrigerade barnen, hvartill många lägga detta att aldrig tillåta dem uttala eller försvara sin egen mening. Men detta tillrättavisande är ytterligt plågsamt för det finkänsliga barnet, och alla barn äro finkänsliga, innan de genom oriktigt behandlingssätt blifva hårdsinta — naturligtvis mer och mindre finkänsliga och ömtåliga, så att det fordras mer och mindre arbete för att förslöa deras känslor. Det åter att barnen ej få uttala sin mening, gör, att de behålla den för sig och envisas att fasthålla den, när de ej få skäl för, att den är oriktig, utan blott med maktspråk nedtystas. Att härmed ej menas, att barnen skola få öfverlemnna sig åt ett själfsväldigt disputerande med föräldrar och andra, kan hvarje tänkande människa naturligtvis inse. Men i stället att tysta ett barn med det vanliga: »det där förstår du ej», kan man ju ändra det till: »tror du, att du förstår den saken? Låt mig höra dina skäl». Naturligtvis måste detta ske med förstånd, så att barnen ej vänja sig att upptaga likt och olik, både hvad som passar och som icke passar för deras ålder och tankeförmåga.

Icke heller kunna alla barn vinnas på samma sätt, men de föräldrar, som allvarligt vilja det, böra väl kunna utgrunda rätta sättet att vinna sina barns förtroende.

Första vilkoret för att barnen i en framtid icke skola alldeles växa ifrån oss, är därför att icke nu, när de ännu höra oss till, aflägsna dem ifrån oss. Hafva de en gång kommit bort, få vi dem kanske aldrig åter. Låtom oss därför först och främst se till, att vi behålla dem.

Kunna vi gifva barnen en tidsenlig uppfostran, dröjer det icke länge, innan de i kunskaper hinna förbi oss. Dels äro våra egna litet förlagade, dels, af brist på öfning, icke vid behof färdiga till användning. Det sämsta man då kan göra är att försöka dölja detta förhållande. Barn och ungdom äro skarpsynta, och hafva de en gång genomskådats oss, tro de oss aldrig mera. Bättre då att rent ut erkänna, hvad man glömt, hvad man försummat, hvad som är nytt. Man behöfver därför hvarken beundra sina ättlingars djupa visdom eller nedsätta sig själf. Hafva de unga större kunskaper, så hafva de gamle i stället större erfarenhet, och det gäller blott att öfvertyga ungdomen om, att de förra äro till ringa nytta utan den senare.

Men det är svårt, nästan omöjligt, invänder man. Det är ju känd sak, att de unga aldrig låta öfvertyga sig — det är just deras fel, att de ej vilja höra eller taga skäl.

Kanhända. Alldeles visst är det väl inte ändå, ty äro barnen vana vid att föräldrarna tala ömt och förståndigt med dem, så höra de nog också därpå, och några dispyter behöfva

ej förekomma. Ett varmt och hjärtligt ord bryter då udden af den lilla bitterhet, som ju ofta kan uppkomma vid meningsutbyten, och det brukar ej behöfvas mer än en liten påminnelse om kärleken hos föräldrarna, för att barnen gärna gifva efter.

Men nu kan det hända, att åsikterna äro så bestämdt utpräglade hos båda, att ingendera kan öfvertyga den andra. En häftig tvist blir ofta följden — blir det kanske just därför, att de gamla nödvändigt vilja påtruga de unga sina åsikter, och därför att dessa ej vilja låta påtruga sig något, hvad det än vara må. Då är det, som den från spädaste åren inplantade kärleken och kärleksfulla vördnaden å den ena sidan och det kärleksfulla öfverseendet å den andra skola förhindra bitterheten i dispyten, så att, äfven om enhvar behåller sin mening, det goda förhållandet mellan båda består. När de uppväxta barnen se, att föräldrarna akta deras mening, akta de också föräldrarnes, och någon tvist kan då ej gärna komma i fråga. När de se föräldrarna utan tvekan gifva med sig, om de finna sin mening ohållbar, vänja sig barnen ju också vid detsamma och inse, att sådant är en af den goda tonens fordringar.

Alltså — låtom oss tillåta barnen fritt och otvunget uttala sina tankar och åsikter, men låtom oss ej glömma att på samma gång lära dem att utan envishet förfakta sin mening, utan häftighet upptaga och utan öfverlägsenhet bemöta motståndarens. Vi skola då veta våra barns tankar, kunna intressera oss för det, som intresserar dem, och förstå, hvad som rör sig i deras känslösvärld.

Oaktadt allt bemödande, oaktadt de bästa åsikter händer det nog ändå, att barnen växa ifrån oss, säger man måhända. Ja, det kan ju icke nekas, att sådant händer. Men om vi alla allvarligt bemödade oss om att vinna första platsen i våra barns hjärtan, så skulle det utan tvifvel hända mera sällan; därvid är dock att märka, att detta måste ske så, att jämte kärleken till föräldrarna alltid också står aktningen, ty har den barnsliga kärlekens tempel icke denna fasta grund att stå på, faller det snart i grus.

Hela felet vid uppfostran är måhända det, att vi icke tillräckligt tänka på framtiden därvid, utan åtnöja oss med hvad som för stunden hjälper eller gifver oss fred, utan att tänka på, att allt hvad vi med våra barn företaga är en framtids sädd, som skall gifva skörd, hvart och ett efter sin art; sker en försummelse, så hämnar den sig, i mån som den är stor eller liten.

Att barnen icke för sina förökade kunskapers skull eller för sina nya intressens skull behöfva växa ifrån kärleken till sina föräldrar, visar oss historien med rätt månet exempel på stora män, som stigit högt i både vetande och ära och ändock icke växt ifrån en gammal moders hjärta, en ålderstigen faders ömhet. Men då hafva också dessa föräldrar själva lefvat sig in först i sina barns hjärtan och sedan i deras intressen och sålunda knutit sig vid dem med sådana kärlekens band, som ingen god och renhjärtad människa någonsin kan eller vill växa ifrån.

Mathilda Langlet.

När man har ett hem, har man ett ansvar, och detta ansvar gifver en viss värdighet och glädje.

S. Kierkegaard.

Plikt?

Skiss af Elena.

Brasan var nedbrunnen. Hon satt och stirrade in i de glödande kolen och drömde. Det var så många underliga tankar, som rörde sig i hennes själ. Hon kämpade emot; hon ville icke störas. Hvardagslivets jämna lugn hade efter hand tystat ned och döfvat tankar och känslor, som hon icke ville minnas; de fingo icke vakna till lif nu, det var så skönt att glömma. Glömma! »Rycka med roten upp sitt fagraste minne, sin lefnads hopp». — Åh nej. Hon steg hastigt upp och gick ett slag genom rummet. En sista flackande glöd från de svartnande kolen återkastades från några förgylda ramar och glänsande föremål, annars var det mörkt öfver allt.

Nej, nu kom den, minnenas hela dunkla här, den grep henne fast med tusende armar, hon kunde icke komma bort, det var hopp-lös strid att kämpa mot längre. Hon kastade sig ned på den låga hvilsoffan med ansiktet i händerna och lefde om i långa, kvalfulla minuter, hvad hon under år trängt undan och tystat ned, men som hon aldrig, aldrig lyckats rycka bort ur sin själ. —

Hon hade varit så säker på, att hon höll honom kär, när hon lät honom sätta den glänsande, släta ringen på sitt finger. Men hon var ung, mycket för ung för att verkligen veta, hvad kärlek var, och så vaknade hon efter hand, och lifvet syntes henne så olika, mot hvad hon trott. En stor tomhet trängde sig in i hennes själ, hennes hjärtas renaste och bästa dröm föll samman som ett ömkligt korthus. Den kärlek, hon trott på såsom stark och verklig, blef så uselt liten; det är ej så en kvinna älskar. Hon började få en aning om, att hon som mogen kvinna aldrig, aldrig skulle kunna låta sig nöja med, hvad hon som sjuntonårig flicka tagit emot som fullödigt guld. En orolig längtan kom öfver henne efter hand, en längtan efter en större, djupare känsla, något, som skulle gripa hela hennes väsen, dana om hela hennes lif, vidga hennes blick och stärka hennes kraft.

Under långa, pinsamma månader klarnade det inom henne; hon kunde icke, hon vågade icke blifva denne mans hustru, när hon blifvit så klart medveten om allt, hvad som brast i hennes känsla för honom, och ännu mera när hon kände så klart, att hvad som här felades låg dock på botten i hennes själ, och en gång, en gång kanhända, skulle det pockande vakna upp och kräfvat sin rätt att vecklas ut och taga form och lif.

Denna förfärliga stund, när hon sade honom allt! Åh, hon skulle aldrig glömma den! Efteråt kunde hon ej förstå, hvar hon tog mod ifrån. Hon visste, att han älskade henne gränslöst, och att hon grusade hans lefnads lycka. Han satt alldeles tyst, döfvad, ur stånd att förstå och fatta, och sedan föll han på knä för henne, bad, bönföll, som en dödsdömd, som tigger för sitt lif. Och allt, hvad hon i ensamheten endast tyckt vara plikt mot sig själf, alla farhågor för framtiden föllo hop till intet inför denna förtviflan, och för andra gången lofvade hon att blifva hans hustru.

Hvad han då sade brände sig in i hennes minne: bryter du ditt ord, dödar du mig. —

Så skulle de gifta sig. Och så en dag

kom det förfärliga, hvad hon i ångestfull klarsynthet nästan väntat på. Stilla, osedt, smygande hade det tagit henne i besittning, men förfärande plötsligt hade det blifvit henne klart. Hon kände sig förlamad, maktlös under denna olycka. — Nej, hon hade icke rätt att bryta sitt gifna ord, hon vågade ej tänka på, hvad följden skulle kunna blifva. Döda sitt eget jag, uppoffra hela sitt lif, sitt innersta väsen, var det ej hennes enda val? Och den andre? Blott Gud ville gifva, att deras vägar ej korsades, så skulle hon nog få kraft till uppoffringen.

En vacker vårdag stod hennes bröllop. De sade så, hon mindes ej själf, om solen sken och det var fågelsång i blånande luft, hon kom blott ihåg, att gränslös, dyster förtviflan rådde i hennes hjärta, och att hon midt under vigseln undrade öfver, om han, som nu var långt borta, visste, att nu stod hon brud. Men hvad som gjorde henne stark, var, att han icke visste, hvad som bodde i hennes hjärta, och att den långa, underliga blick, han en gång fäste på henne, och som gjorde henne blott allt för klok på sig själf, fick icke, kunde icke hafva den betydelse, som då som en blixst sköt genom hennes själ. —

Tiden gick sin lugna gång. År följde på år, och hon återsåg ej sin ungdoms älskade. Hon sköt undan hvarje tanke på, hvad som varit och kunnat vara. Glömde hon? Kanske! Hon trodde så nästan själf ibland. Där ligger mycket i en kvinnas hjärta, och tiden döfvar ungdomens heta kraf och oroliga längtan. Lifvet lefves lättare, när drömmen om lycka icke längre kräfvat sitt rum, när hvardagslifvet stund för stund lägger beslag på sinnet, och när man börjar nöjas med, hvad lifvet är, och icke hvad det kunde vara.

Men i dag efter långa, lugna år hade hon sett en glimt af ett välbekant ansikte i folkmassan, en enda glimt; kanske hon också sett fel, men det var nog att i ett enda ögonblick rifva upp ett gammalt sår, att vältra öfver henne minnet af årslång sorg.

»Glömma, rycka med roten upp sitt fagraste minne, sin lefnads hopp, det lätt öfver tungan glider —»

Hvad hade hon gjort? Hvad? Sin plikt! Hon var ej ung längre, nu borde hon kunna döma, om hon handlat rätt, om hon fyllt en plikt.

Glömma! Glömma! — Hon låg alldeles stilla och stirrade ut i mörkret. Nej, en kvinna glömmet icke.

Hustruns rättsliga ställning enligt nu gällande lag.

Efter Anna Bugge Wicksells föredrag den 16 d.s.

Frågan om ett tidsenligt reformerande af den nu gällande äktenskapslagstiftningen har ganska länge varit brännande, ett nummer på dagordningen som dryftats i pressen, på allehanda möten och föreningar, ja, inom lagkomitéer och riksförsamling. Af allt detta arbete, skulle man tänka sig, har väl en hel del beaktansvärda resultat blifvit en följd; men tyvärr — hvad som vunnits visar sig vid närmare skärskådande rätt illusoriskt. Ett har framgått ur detta myckna

planlösa dryftande fram och åter: en oreda och ovisshet i de allmänna begreppen inför denna fråga, som måste anses högst beklaglig. Reformifrarne själfva veta knappast längre, hvad de vilja; de sakna ett bestämdt program.

Den mäktigaste orsaken till allt detta ligger utan tvifvel därutinnan, att den verkligt sakkunniga diskussionen förts i en allt för litet populär form. Härigenom har den stora mängden så att säga hållits utom frågan; rörelsen har öfvergått till att bli en uteslutande öfverklassrörelse.

För att ens kunna antyda den riktning, i hvilken reformer inom äktenskapslagstiftningen vore önskvärda, fordras först och främst att öfverskåda de bestämmelser, som gälla enligt nu rådande lag. Dessa bestämmelser angående hustruns rättsliga ställning inom äktenskapet sönderfalla af sig själf i tre kategorier: de ekonomiska, de som röra hennes ställning till barnen, och sist lagstiftningen angående separation och skilsmessa. Som en röd tråd genom det hela går frågan om hustruns omyndighet.

Inom de tre skandinaviska landen är äktenskapslagstiftningen till det väsentliga tämligen enahanda. Teoretiskt stå man och hustru inom boet som meddelegare; men denna teoretiska »likhet inför lag» är blott en blå dunst, är knappast gifven, förrän den genast upphäfves af de praktiska detaljbestämmelserna. I allt som gäller den ekonomiska dispositionsrätten har mannen ett förkrossande öfvertag. För också hustrun med sig en aldrig så stor förmögenhet, blir det dock mannen, som praktiskt besitter den. Lagligen kan hustrun ej sälja något, ej köpa, ej pantsätta, ej låna. Mannen ensam förfogar öfver allt hennes så som öfver allt sitt, och hon står hjälplös och maktlös inför själf det vanvettigaste slöseri, den mest ruinerande förskingring. I Sverige medgifver visserligen lagen som en motvikt häremot s. k. boskillnad, men de skyddsbestämmelser, som förknippas med denna, visa sig i praktiken oftast så genomförbara, att en gift kvinna sällan ens önskar dem.

Enligt svensk och norsk lag — det är sannt — skall hustrun disponera öfver hvad hon själf förvärfvar. Detta medgifvande ställer sig dock så ologiskt inför andan i rättsförhållandena i sin helhet, att det som en ny klut på det gamla klädet endast kommer förargelse åstad. Förvärfvar hon alltså något själf genom sitt eget arbete — ja, bevars, hon kan skänka bort sina penningar, eller, kanske så gärna, kasta dem i sjön; hon kan också använda dem till inköp! Men om hon köper, då är den förvärfvade varan ej längre hennes, utan ingår i gemensamhetsboet, och därmed inträder ock mannens dispositionsrätt öfver densamma.

En gift musiklärarinna, för att nu taga ett exempel, skaffar sig utväg att af sina små besparingar sent omsider köpa sig ett nytt instrument. Om det så skulle behaga mannen att dagen därpå, i samma stund det komme inom hemmets murar sälja det eller sätta det i pant — hon kan intet göra därvid. Den absurditeten är alltså gällande, att om hustrun vill behålla själfbestämmelsen öfver sitt eget förvärf, måste hon hålla det utom familjen. I samma ögonblick hon tillgodogör det för dennas, för gemensamt, för mannens, för barnens behof, råder hon ej längre däröfver.

För öfrigt har mannen i sin makt att, om han så finner, snart sagdt absolut hindra

hustrun från hvarje själfkörf. Lagen nekar henne borgarskap; ett yrke, som förutsätter dylikt, kan hon alltså blott genom mannen utöfva. I följd af sin husbonds rätt bestämmes vidare denne, *hvar* hemmet skall vara beläget, och han kan i hvarje fall förhindra hvilket som helst förvärf, som måste drivas inom detsamma. Han kan kasta hustruns elever på dörren, han kan förstöra hennes böcker, hennes papper, hennes verktyg.

Har då mannen i gengäld för all denna makt motsvarande stora förpliktelser inom äktenskapet? Frågan måste med nej besvaras. Han har visserligen exempelvis skyldighet att betala hustruns före äktenskapets ingående gjorda skulder; men hur ofta betalar han icke också sina egna af just de medel, hon för med sig! Inför domstol representerar han ensam det gemensamma boet; äfven i saker, som röra henne rent personligen, svarar han. Skulle hon fällas till böter, får hon själf betala dem, om hon något eger; är det straffböter, får hon »sitta utaf dem», förr än mannen kan åläggas skyldig gälda dem. Den inbördes försörjningsskyldigheten är lika. Eger mannen tillgångar, eger hustrun sådana, ega bägge — skyldigheten blir hans, hennes eller bådas.

Så länge den gifta kvinnan skall fortfara att lefva under detta omyndighetstillstånd, fattas själfva grunden för en ny rättsordning. Vid åstadkommandet af en sådan måste kvinnans myndighet vara det principiella; sär- egendomen kommer sedan att af sig själf framgå som den praktiska tillämpningen häraf.

I hustruns förhållande till barnen dyker åter denna olycksaliga omyndighet upp som det svarta spöket. Den som icke ens får råda för sig själf, huru kunna råda för andra! Fadern bestämmer öfver de gemensamma barnens religion, deras uppfostran, skolgång, ja, om de äro omyndiga, deras äktenskap. Och äfven om fadern faller ifrån, inträder därmed icke modern som oinskränkt förmyndare för sina barn, utan begränsas hennes rätt, åtminstone enligt vår svenska lag, af ett familjeråd vid hennes sida.

Inom skilsmessolagstiftningen må nu villigt medgifvas, att någon egentlig orätt icke gjorts kvinnan, så till vida att de gällande bestämmelserna här måste anses lika betungande och oförmånliga för ömse parter. Ett viktigt försteq har dock mannen äfven här, inom de olyckliga förbund, där icke två hjärtan längre kunna enas: *han har barnens öde i sin hand*. Hvarthän han med denna makt kan föra det med deras moder, kan lätt hvarje kvinna tänka sig.

Hvad allt nu här har sagts, de mörka skildringar, som framlagts, gälla *äktenskapslagen*, icke *äktenskapen*. Att den hjärtats humanitet, som den sanna kärleken när, inom de enskilda äkta förbunden förmildrar bokstafvens tyranni och bär öfver formens stötestenar, må med glädje erkännas. De svåraste missförhållanden dock både kunna uppstå och göra det, så länge ej den mänskliga ordningens anda här förändras. Att jordmånen för ett tidsenligt reformerande af äktenskapslagordningen måtte vara gynsam, därom hysa vi godt hopp. Och reformen härvidlag heter i få ord — *ett helt nytt system*.

J. N—g.

Vår Betty.

Skiss för Idun
af Elin Ameen.

(Forts. o. slut fr. föreg. n:r.)

»Men hur skall det gå, om Betty en dag gifter sig och lemnar er?» frågar jag.

De gamla se på hvarandra och le åt min obefogade oro för den saken.

»Det är långt dit, hon är bara barnet ännu,» svarar gumman, — »nyss sjutton år och inte en tanke dit åt.»

»För resten,» faller gubben in, — »så när den tiden blir, finns det rum för båd' Betty och hennes man här i huset. Och inte ska' det gå som med hennes mor — ingen kringstrykande utländing ska' springa i väg med vår Betty, utan vill hon ha' en man, ska' hon ta' den, som jag ser ut åt henne, så sannt jag heter Peter Olson.»

Han skickar en energisk stråle af tobakspott långt ut åt rummet.

Mor nickar instämmande och säger:

»Någon sorg kommer Betty aldrig att göra oss, hon är fäst vid oss gamla och brukar säga, att hon aldrig ska' lemna vårt hem, utan alltjämt vara vår ålders tröst och solsken och en dag sluta till våra ögon, när vi ingå i den eviga hvilan.»

Det blir högtidligt tyst i rummet några minuter. Skymningen faller allt starkare på och skuggorna svepa sig djupare kring föremålen i dagligstugan.

»Men det är värst, hvad tösen dröjer länge i kväll,» säger far och ser ut åt sandgången. »Det är snart mörkt.»

Denna anmärkning erinrar mig om, att jag måste skynda mig till min bostad. Som jag dock gärna vill taga farväl af den täcka, glada Betty, hvilken ofta i solnedgången rott mig i sin lilla båt, när hafvet legat lugnt och spegelklart, ber jag, att de skola skicka henne ner till ångbåten, som tidigt följande morgon skall föra mig därifrån. Efter ett hjärtligt farväl och följd af den vänliga gumman ända till trädgården och gubben släpande sig ut på förstukvisten, går jag hastigt genom grinden ut på vägen.

Vinden tar fatt i mina kläder och sveper hatten af mig, så att jag måste springa ett stycke för att få tag i den. Genom blåsten hör jag gummans röst ropa:

»Om fröken möter Betty, så bed henne skynda sig hem!»

Där finns en genväg genom en liten skogsdunge till min bostad. Jag hinner nog gå den vägen, innan det blir alldeles mörkt. Allt folket känner mig och jag dem, så jag behöver inte vara rädd, om jag skulle träffa på någon.

Knappt inne i dunklet hör jag röster strax i min närhet. Här är lugnare, så de höras klart och tydligt. Jag stannar ett ögonblick och undrar, om jag skall bli rädd och vända om. Jag hör en kvinnoröst mellan häftigt gråtande och en mansröst, som talar tröstande ord. Den senare känner jag genast igen på brytningen som tillhörande en ung tysk målare, hvilken sedan några veckor vistats i trakten för att taga vyer. Jag har några gånger träffat honom och talat vid honom.

Medan jag ännu tvekar, om jag skall fortsätta eller vända om, stannar jag som fastnaglad, ty alldeles tydligt nå till mitt öra dessa ord på målarens brutna svenska:

»Betty, älskade, gråt inte så — det är bara lycka — och du följer mig till mitt hemland.»

Och Bettys förgråtna stämma svarar:

»Mormor och morfar — jag kan inte — jag törs inte — jag får aldrig deras lof . . .»

»Vill du då inte, Betty?» frågar mansrösten med det mest bedårande tonfall af ömhet.

Jag vet inte, hvad eller hur hon svarar, ty det blir alldeles tyst. Jag besluter nu att fortsätta framåt, och vid den krök, gångstigen gör, kommer jag rätt in på de två, hvilka sitta på en bänk, hon tätt slutet i hans armar. När de få syn på mig, sliter hon sig med ett rop ifrån honom och står midt framför mig, skälvande och förfärad. I halfmörkret lyser hennes ansikte spöklikt blekt.

»Jag har väntat hos er för att säga dig adjö,» yttrar jag, »och när jag gick, bad mormor, att om jag mötte dig, skulle jag säga till dig att skynda dig hem. Vill du, att jag skall följa dig?»

Jag lägger min arm om henne liksom till skydd, ty jag har en instinktlik känsla af, att hon skall bevaras mot mannen där, hvilken också rest sig från bänken.

»Jag skall följa Betty,» säger han lugnt, »jag har mer rätt därtill än någon annan, ty jag ämnar gå med henne för att begära henne till hustru af de gamla.»

Betty gömmer ansiktet i händerna och gråter häftigt. Utan tvifvel känner hon sig som en brottsling, och det är därför, hon för första gången i sitt lif är rädd för morföräldrarna.

Hvad rätt har väl jag som främling att blanda mig i deras göranden? Jag känner det som en olycka för dem alla, men är det icke bäst, att Betty själf får kämpa sig genom striden? Hon skall troligen icke heller lyssna till mina ord — en annan röst skall hviska i hennes öra med det bedårande tonfall, jag nyss hörde, och den rösten skall segra.

Jag kysser under rörelse Betty, önskar henne den lycka, jag i mitt sinne tviflar på, tackar henne för sommaren och ber henne titta ner till ångbåten nästa morgon, så får jag höra, hur det gått henne.

Så skiljas vi och gå hvar åt sitt håll. Mina tankar följa med oroligt intresse de två unga och de gamla, som ingen aning ha om, hvad som nästa stund väntar dem. Ingen tycks haft reda på, att Betty varit närmare bekant med tysken. Jag erinrar mig en gång ha sett dem stå och samtala nere vid stranden, men jag fäste mig ej därvid, ty tysken gick omkring öfverallt, tog vyer och pratade med folket. Det är antagligen under de allra senaste dagarna de blifvit närmare bekanta och helt hastigt som bekantskapen mognat till kärlek. O, Betty, går det så fort att glömma tretton år af uppoftande kärlek och aldrig tröttnande ömhet från de gamla för en främling, om hvilken de ej vet mera, än att han har ett vackert ansikte, omgifvet af mörka lockar, ett par eldiga ögon och en röst, som klingar som musik!

Det blir samma historia som för tjuguar sedan med din mor — kanske ändå bittrare, när det nu repas upp igen. Den gamle lotsen kommer att brumma och svära, slå sin giktbrutna hand i bordet och säga liksom för tjuguar sedan åt sin enda dotter: *aldrig!* Och mormor skall gråta stilla, gråta bort alla de ljufva illusioner hon närt, ända sedan morfar första gången lade den lilla flickan med de stora, undrande ögonen i hennes famn. Men sin kärlek kan mormor inte gråta bort — den öfverlever allt i tiden.

De äro icke enfaldiga, de gamla. Liksom jag, de få gånger jag talat vid konstnären, genast insett, att han är en flyktig natur, van

att utan band följa stundens impuls, hänsynslöst nedbrytande alla hinder för att tillfredsställa sina önskingar och nå sitt mål, skola också de finna, att han ej är en man att lita på, åt hvilken man gärna förtror sin älsklings framtid och lycka. Att han är en »fin» herre, tror jag icke skall dåra. Betty har fått sin skolundervisning i prestgården tillsammans med flickorna där, och hennes kunskaper ha mången gång försatt föräldrarna i häpen förtjusning. I deras ögon är ingen för fin åt Betty, och jag tycker nästan detsamma.

Det blir den »gamla, gamla historien», konflikten mellan de äldres vilja och de ungas, visse förmaningar och tal om lifslång erfarenhet från vissnade läppar, som lemna obeaktade af otåliga unga, hvilka brinna af längtan att skapa sitt eget lif efter egna önskingar.

Och när den gamle lotsen dundrat och slungat ut sin förbittring i hårda ord, när mormor gråtit sina klara ögon röda, när de ömsom hotat, ömsom bedt med kärlekens mest bevekande öfvertalningsförmåga — då skall Betty, själf förgråten och med förtviflan i sin blick, slå armarne om lotsens hals, trycka sin kind intill hans och hviska:

»Men, granny, jag älskar honom så!»

Och då vet man, hur det går.

* * *

Ingen syntes vid båten nästa morgon, hvarken Betty eller någon annan från lotsens. Men några veckor senare läste jag i en tidning, att den tyske målaren K... firat sitt bröllop på vestkusten med den vackra dotterdottren till f. d. lotsen Peter Olson, en af stället mest ansedde och aktade män. Omedelbart efter bröllopet hade de nygifva lemnat orten för att bosätta sig i München.

Vissnande kransar.

Han hade legat länge sjuk. Deltagandet hade varit stort bland vänner och kamrater, ja, till och med från allmänheten. Förfrågningar och visitkort hade kommit i tröttande mängd dagligen och stundligen till hans hem och nästan upptagit tiden för en person. Men hvad gjorde det! Åt han var värderad och afhållen var ju inte mer än rätt och billigt, så som han uppoffrade sig för det allmänna. Det var ju också en tröst för hans sörjande familj, och själf hade han synbarligen fröjdat sig åt detta erkännande, så länge han orkade tänka.

Men — sjukdomen blef långvarig, intresset slappades så småningom, förfrågningarna och visitkorterna blefvo sällsyntare. Hans närmaste orkade ej längre vaka, sjuksköterskor anskaffades, som förde spiran i sjukrummet efter alla konstens regler, de rediga ögonblicken blefvo allt kortare, han kände knappast igen de sina mer — och så dog han.

Hustru och barn gråto, intresset och deltagandet hos vänner och bekanta flammade upp med förnyad styrka, på sorgbesök, tårar och trösteord sparades ej. Tidningarna prisade den döde, allmänheten instämde. Hans förtjänster, både dem han haft och inte haft, förkunnades högljudt, bristerna och felen vändes till storslagna karaktärsdrag eller hviskades om helt tyst man och man emellan, och så kom begrafningsdagen.

I butikfönstren hade praktfulla kransar varit utställda »till benäget påseende» för hela Stockholm dagarna förut, den ena idén smakfullare och originellare än den andra täflade om priset. De breda banden med förgyllda inskriptioner och guldfransar drogo uppmärksamheten nästan lika mycket till sig som de yppiga rosorna, de mörka, melankoliska penseerna, de glänsande hvita liljorna, som i sina kalkar gömde en och annan dallrande dagdroppe, det fina, graciösa gräset, violerna och resedan, som i slösande mängd tjusade ögat och sände ut sin förtrollande doft.

I revisor K:s våning stod jungfrun färdig att gå till sorgehuset med en smakfull krans. Fru K.

fäste visitkortet, och så försvann hon med den. Revisorn hörde till den dödes umgängesvännen och kunde således inte underlåta att skicka en enskildt krans på en trettio kronor eller så, oakadt revisorn själf deltagit i kostnaden för den utomordentliga jättekrans som hela »verket» bidragit till. Denna hade väckt hela stadens beundran och med fullt skäl, ty den var verkligen ett mästerverk i sitt slag, både i fråga om dyrhet och skönhet.

Revisorn hade varit vid mycket retligt och dåligt lynne den sista tiden, af sorg och saknad efter sin vän, hette det. I hög grad bidrog dock den extra utgift, hans klena kassa måst vidkännas i och för begrafningskransarne, till hans iråkade misshumör. Han med sina skulder, sin måttliga inkomst och stora barnskara hade egentligen inte råd till några extra utgifter. Pengarna, som voro afsedda för lille Johns nya kläder och skolafgiften, hade måst anlitas; hur den uppkomna bristen skulle fyllas var ej godt att veta. Nå ja, det var ju ej värdt att grubbla öfver, det blef väl någon råd. Det här var ju dessutom en alldeles oundviklig utgift, han behöfde väl inte vara sämre än andra heller!

En passande, högtidlig stämning rådde i sorgehuset, då den ene gästen efter den andre infann sig. Enkan med sitt långa sorgflor tog sig mycket bra ut, omgifven af döttrar och söner, hvaraf den äldste, en hoppgifvande student, nyss fyllt tjugutre år. Revisorn tryckte deras händer och talade några ord med bruten röst till de sörjande, värdiga, tröstande ord om samhällets förlust, kamraternas högaktning och djupa saknad, om vänsällhet, plikt-trohet, ett aktadt och värderadt namn, hvars minne sent sloknar, m. m. Och verkligen lyckades han också med sina tröstande ord bringa den stackars enkan ur den tillkämpade fattningen, så att hon brast ut i våldsam gråt, hvaruti snart hela barnskaran deltog.

Och så skulle processionen ordnas. Det var ett långt, ståtligt tåg. Kistan var öfverhöjld med kransar, och en stor del, som ej fått rum därpå, fyllde de sörjandes vagnar. Nå ja, ljud den allmänna meningen, det var väl inte mer än rätt och tillbörligt, en så verksam och framstående man.

Inte blott den enskilda vänkretsen och familjen förlorade ett stöd i honom, tänk, hvad han varit för hela samhället, ja, för hela landet genom sitt outröttliga sträfvande för upplysning, framåtskridande, för fattigvård, nykterhet, sedlighet m. m. En och annan röst höjdes väl också, som ej tyckte fullt lika med mängden, men dessa röster voro alltför svaga och dogo snart bort i det rådande modets, den allmänna opinionens brusande ström.

»Hm — det är konstiga tider vi lefva i, kära Malin,» sade gamle intendenten, där han satt vid fönstret i sin varma nattrock och betraktade lik-tåget.

»Hvarför säger du så?» frågade hans syster och trogna hjälp, som stod vid hans sida.

»I vår ungdom lefde vännerens minne i hjärtat och inte i onödig lyx,» svarade gubben. »När jag dör, får det inte vara kransar, utan de fattiga må få smulorna i stället.»

»Så vill jag också ha det,» utbrast systemen lifligt.

»Ack jag mins honom, som de fira nu. Det var ändå jämt ett år sen i dag han satt här uppe och språkade med mig. Den som hade riktigt godt om pengar, farbror, sa' han, tänk hvad man kunde göra mycket godt då! Han var så frisk och glad då, och nu ligger han där, unga krafftulla karlen, och jag gamla stackare går här och spökar.»

»Ja, det är väl det,» sade systemen. »Men nog skulle han, som de fira nu, tyckt mer om, att en fond stiftats med hans namn för något godt ändamål, hvarför gjorde de inte det?»

»Hvarför,» bröt gubben ut, »jo, därför att hela vår tid är snedvriden, alldeles snedvriden. Lyx och öfverflöd och galenskaper, man kan bli dålig bara att se det! Annat var det i min ungdom!» Gubben snodde snusdosan mellan fingrarna.

»Sir-u Alexis,» sade en liten barfotad byting, där han stod på gatan med en kamrat och betraktade det granna tåget, där det drog förbi, »de' va' fint värre, du. Hva' trorr-u dom kostar, dom där?»

»Vete fåglarna,» svarade Alexis likgiltigt, »men dugde dom äta, så högg ja' mej allt en, ja' ä' hung-rig som en varg.»

»Hvad trorr-u polisen skulle säga då du,» skrat-tade den andre och »gjorde en gubbe» bakom poliskonstapelns rygg.

»Sir-u de' ä' fullt i dom andra vagnarna me' kransar,» skrek pojken och pekade med sitt smut-siga finger.

»Ja, men de' ä' nedrigt,» utbrast kamraten.

Konstapeln vände sig om och gaf dem en bister blick. När han vändt sig ifrån dem, räckte Alexis »lång näsa» bakom hans rygg, och så kilade pojkarne.

En blåögd, trasig, ytterligt mager kvinna med ett blekt vissnadt barn på armen stod där också. »Min gubbe dog i vintras, men ingen gaf honom några kransar, fast han jämt va' snäll mot barna ä' mej. Ack, hva' han arbetat och släpa' ä' allri söp han opp'et! Hvila få vi göra i grafven, gumma, sa' han, ä' nu får han hvila. Stackare vi som ä' kvar!» Det trasiga förklädet fördes till näsa och ögon. Barnet sträckte armarna efter de granna kransarna, men då sade modern vresigt: »Tig unge, hade vi pengarna för en enda af di där, så kunde vi slippa frysa ä' svälta längre vi, men» —

Under tiden skred sorgetaget högtidligt framåt, och snart lades blomsterskatten i eller på grafven för att multna med den döde, under det att lifvet brusade där förbi, med sitt lättinne och sin fäfänga, sin ytlighet och flärd, sin ohulpna nöd och sitt ständigt återkommande kraf på förbarmande.

»Jag undrar, hur affärerna stå hos —?» sade revisor K:s fru till sin man på aftonen begrafningsdagen, »tror du, att han lemna någon förmögenhet efter sig?»

Revisorn runkade dystert på hufvudet. »Nej, kära du, det gör han visst inte,» svarade han, »om skulder och tillgångar gå ihop, få vi vara glada.»

»Stackars Tekla, som är så fäfäng och oförståndig och så litet för sig sedan,» suckade frun deltagande. »Hur skall hon taga sig fram med alla de ouppfostrade barnen!»

»Ja, det vete Gud, jag ser ingen utväg,» svarade revisorn modstulen. »Hon vill ha mig till utredningsman i boet, och det är ingen afundsvärd lott alls.»

»Nej det har du rätt i, men försök att tala förstånd med Tekla, säg henne, att hon är *tvungen* att vara förständig och sparsam nu.»

»Ja, visst, söta vän, om hon hade något att spara med, det är knuten. Och i alla fall, den konsten lär man sig inte på rak arm, när man förut haft öfverflöd på allting.»

»Ja, men hon är *tvungen* nu, gubben lilla. Ack, om John åtminstone tagit sin examen, då hade han ju löfte om plats, han har ju bara ett år kvar. Nu får han väl lof att afbryta sina studier och slå sig på något praktiskt, eller hur?»

»Ja visst, det kan aldrig bli fråga om annat, men det är fullt där också, öfverfullt.»

Revisorns tioårige son Henrik hade suttit tyst i ett hörn och åhört föräldrarnes samtal, upptagen som han var med det nyttiga arbetet att kreta sönder en vacker pappersknif från sin fars skriftpulpet. Nu reste han sig upp och sade plötsligt och oförberedt:

»Men pappa, hade det inte varit bättre att spara kransarna på farbrors kista och ge John pengarna i stället, så att han fått ta sin examen?»

»Tyst, min gosse, det där förstår du inte,» sade modern och klappade honom på hufvudet.

Aurore Lundqvist.
(Lisseg.)

Smånotiser från kvinnovärlden.

Sonja Kowalewskis begrafning egde rum måndagen den 16 dennes på middagen kl. half 3.

Redan kl. half 2 egde en rysk mässa — fru Kowalewski tillhörde nämligen den grekisk-katolska bekvinnelsen — rum i den aflidnas bostad nr 56 Sturegatan i närvaro af hela den ryska ambassaden samt ett mindre antal af hennes närmaste vänner. Af hennes släktingar hade endast professor Maxime Kowalewski från Moskva infunnit sig vid begrafningen.

I den dödas vackra, i rätt dekorerade salong stod den med ett rött sammetskläde betäckta kistan på en svart katafalk, omgifven af tjocka vaxljus. Ryska pastorn Romjantzew och hans bägge medhjälpare förrättade mässan. Sällan har man vid någon enskild persons bår fått skåda så många och vackra kransar som vid Sonja Kowalewskis. Hela rummet var uppfyllt af deras prakt.

Kransarne voro dels från lärda och vetenskapliga samfund här och i utlandet, dels från elever och lärjungar, dels från den aflidnes talrika vänner och beundrare af hennes snille.

I sorgehuset samlades så småningom en stor

mängd af fru Kowalewskis vänner och bekanta, hvaribland märktes Stockholms högskolas styrelse och lärarekår, samt för öfrigt ett stort antal lärde och vetenskapsmän.

Den egentliga jordfästningen försiggick i stora kapellet på Nya kyrkogården, hvarefter den med kransar helt och hållet betäckta kistan bars till den på Lindhagens kulle belägna grafven, där professor Maxime Kowalewski i några ord tolkade de efterlevande vännernas sorg och saknad.

Ovanpå grafven placerades en stor praktfull krans med blommor och blad af porslin från kvinliga vänner i Petersburg.

*

Hoffröken Wedel-Jarlsberg höll den 15 dennes i »Kristliga föreningen af unga kvinnor» härstädes, hvilken förening är ett motstycke till den liknande föreningen för unge män, ett föredrag om nykterhetssaken, i hvilket hon skildrade alkoholens skadliga inflytande och uppmanade till total afhållsamhet. Fröken W.-J. påpekade bl. a. att en totalafhållsamhetsförening, som räkar omkring 100,000 medlemmar, finnes i Norge, och önskade, att detsamma skulle vara fallet hos oss.

Bland de närvarande märktes personer ur societeten och medlemmar af riksdagen. För öfrigt var den lilla inbjudande våningen fylld af en intresserad och tacksam publik.

*

De vackra knypplade Vadstenaspetsarne börja inom vårt land allt allmännare användas till kyrkprydnader, hvartill de ock väl lämpa sig, enär de äro synnerligen smakfulla samt därtill ovanligt gedigna och hållbara.

Så har en särdeles vacker och dyrbar dylik altarduksspets i dessa dagar inköpts från fru Charlotta Randels spetsknypplingsaffär i Vadstena för Laxå kyrka. Det fina och enligt paramantikens lagar komponerade mönstret är uppgjort af fröken Laura Mörner i Vadstena och upptager en del af våra kristliga symboler, såsom korset, kalken, lagtaflorna, bibeln, rosen m. m.

*

En af Stockholms äldsta invånarinnor, enkefru Charlotta Vilhelmina Sofia Berndt ingick den 13 dennes i sitt 99:de år. Den gamla är fortfarande i besittning af goda kropps- och själskrafter.

Teater och musik.

Kungl. operan har, såsom vi helt kort i förra numret omnämnde, återupptagit sin stora nyhet från föregående säsong, den gamle mästararen Verdis praktfulla opera »Otello». Det af talrika såväl instrumentala som vokala skönheter mätade tonverket synes redan vara på väg att varda verkligt populärt härstädes, att döma af det lifliga och intensiva bifall, som beledsagar detsamma från den vid hvarje föreställning fullsatta salongen. Detta bifall är här ock så mycket mera på sin plats, som operan får ett alldeles ovanligt jämnt och godt, i vissa fall briljant utförande. Den, som nedskriver dessa rader, hade i fjor tillfälle se »Otello» uppföras å k. hofoperan i Berlin, och om denna teater i dekorativt hänseende och sceniska detaljer stod öfver vår operascen, så hann den däremot ej hvad beträffar utförandet vare sig i dess helhet eller med särskild hänsyn till hufvudpersonerna upp emot det, som här presteras.

Hr **Ödmann** har i utarbetandet af titelrollen i »Otello» helt enkelt öfverträffat sig själf. Här först tyckes han ha fått en uppgift, värdig hans musikaliska intelligens. Också har han beträffande denna uppgift såväl i dess helhet som i dess detaljer lyckats så som kanske aldrig förr, och vi tveka ej att beteckna Otello som den mest helgjutna skapelse, hr Ö. hittills åstadkommit. Att framdraga några särskilda praktställen är svårt, då ju det hela är så godt, och vi skulle ej heller hafva utrymme härfor. — Hvad här sagts om hr **Ödmann** som Otello gäller i lika hög grad om hr **Lundqvist** som Jago. De båda härliga stämmorna klingade förträffligt bredvid hvarandra, och äfven hr L. gaf åt den dramatiska delen af sitt parti en synnerligen lycklig tolkning. — Desdemonas parti har öfvertagits af fröken **Moritz**, som i detsamma fullt motsvarar de förhoppningar, man trots sig kunna hysa om henne på grund af hen-

nes föregående debutroller. Det ljufva och innerliga i rollen kommer väl till sin rätt, och stämman klingar frisk och behaglig, om ock tonen måhända stundom förefaller något pressad. Detta torde dock lätt kunna bortarbetas. — Öfriga rollinnehafvare fylla godt sina platser, och operan går som sagdt i sin helhet förträffligt samt torde komma att hålla sig länge uppe.

Femte symfonikonserten gafs i lördags inför från golf till tak fullsatt salong. Programmet var också ett af de intressantaste. Brahms symfoni n:r 4, e-moll, inledde konserten. Den utfördes nu för första gången härstädes och mottogs med bifall, om ock ej synnerligen entusiastiskt. Måhända är denna symfoni delvis nog djuptänkt och svårtydd för att kunna fattas af alla, åtminstone vid ett första uppförande. Den andra satsen, det vackra andantet slog bäst an och erhöll också det bästa utförandet. Symfonien torde vid ett förnyadt uppförande lättare uppfattas och senteras. Programmets slut- och hufvudnummer utgjordes af Beethovens symfoni n:r 8, f-dur. Att denna skulle framkalla ett så mycket lifligt bifall var naturligt, och efter andra satsen, scherzot, blef bifallet så lifligt, att satsen måste omtagas. Denna symfoni utfördes ock på ett synnerligen delikat och förtjänstfullt sätt. De två melodierna för stråkorkester af Grieg — »Hjertesår» och »Våren» — förfelade ej att göra ett varmt och innerligt intryck och skulle nog gärna hörts om igen. Den praktfulla och af orkester-effekter mättade scrgmarschen ur Wagner »Götterdämmerung» har här spelats flere gånger förut. Den förfelar aldrig att göra detta djupa och gripande intryck, som både skakar och väcker beundran.

I dag fredag gifves »Leonora», i morgon lördag åter symfonikonsert med biträde af hr **Salomon Smith** samt på söndag »Trollflöjten».

K. Dramatiska teatern var i måndags åter färdig med ett nytt program: »Pater noster», dram på vers i 1 akt af François Coppée, öfvers. af Ernst Lundquist, samt »Margot», komedi i 3 akter af Henri Meilhac. Det förstnämnda stycket står onekligen högst af de två. Det är en liten poesifull skildring från kommunens dagar i Paris år 1871 och gifver ett ypperligt tillfälle åt fröken **Anna Zetterberg** att lägga i dagen sin ej vanliga talang som skådespelerska. Den varma, innerliga hängifvenhet för brodern, som skjutits af kommunarderna, det djupa, okufliga hatet mot dessa mördare, den vilda förtviflan och den hädande förnekelsen mot försynen — allt erhöll ett sant och öfvertygande uttryck i såväl tonfall som gester. Det hela blef en sannslydlig triumf för fröken Z., som efter styckets slut framropades ej mindre än fyra gånger. — Öfversättningen föreföll ledig och god.

»Margot» tillhör ej Meilhacs bästa stycken. Det är en blandning af diverse ingredienser, som ej tyckas passa riktigt ihop. Figurerna äro i allmänhet ganska bra tecknade, men brister finnas, så t. ex. i hufvudpersonen, Margot själf, hvilken af författaren tecknats något obestämdt, och som därför oaktadt fru **Hartmans** allra bästa bemödanden ej framstår så fullt klar, som man kan önska det hos en hufvudperson. Fru H. förtjänar emellertid loford för hvad hon ger och belönades också af den fulltaliga publiken med lifliga applåder. Hr **Fredrikson** som den gamle viveuren, Boisvilette, hvilken förälskar sig i sin skyddsling Margot, är måhända till sitt yttre något för ungdomlig, men för öfrigt naturligtvis förträffligt på sin plats. Hr **Byström** har som den nyssnämndes brorson en af sina bästa uppgifter, och hr **Skånberg** som skogvaktaren sköter sig som alltid samvetsgrannt. Rollen är emellertid tämligen tråkig. Hr **Bockström** har af den andre gamle viveuren gjort en rolig typ, men nästan bäst af alla är fröken **Ahlander** som den sportälskande, men rättframma och godhjärtade fru d'Arcy. Den senares dotter Valentine hade i eleven fröken **Janson** fått en täck och behaglig representant, som mycket bra löste denna sin första uppgift. Samspelet är naturligtvis som alltid å denna scen godt, och programmet förtjänar att tagas i betraktande, särskildt för det första styckets skull.

Svenska teatern har upptagit Ibsens senaste drama »Hedda Gabler» med fru **Hvasser-Engelbrecht** i titelrollen. Då detta skrives, hafva vi emellertid ej sett stycket, hvarför vi ej kunna nämna något vidare därom förr än i nästa nummer.

Om **Vasateaterns senaste program** vilja vi fatta oss kort, så mycket hellre som detsamma, efter allt att döma, när dessa rader ligga inför våra läsarinners ögon, redan bör tillhöra de minnen, som ju förr dess bättre må glömmas. Man hade af författaren till »Duvals skilsmessa» sannerligen

trots sig ha rätt att vänta något bättre än det oresonliga, vågade och platta misch-masch, som presenteras i form af vaudevilleoperetten »En flickpension». Alla ansträngningar af teaterns mest gouterade förmågor kommo också till korta i den atmosfär af kylig missträkning, som snart bredde sig mellan salong och scen; fröken **Ekströms** täcka uppsluppenhet, fröken **Magnussons** och hr **Strömbergs** burleska komik — allt var förgäfvat! De goda förmågor, som bringas in i den pinsamma nödvändigheten att till sista replik föra fram en slik dödfödd produkt för en allt mera avfog publik, äro kanske högst att beklaga. Och en lycka i olyckan är åtminstone, om denna publik dock till sist, som här, lemna teatern med den varma förhoppningen att snarast på nytt få helsa sina gunstlingar i värdigare uppgifter. Ty det är sannt, att vi ha Vasateatern att tacka för allt för många glada aftnar för att ej gärna vilja stryka ett streck öfver denna, som hade den aldrig varit.

Hr **G. A. Söderman**, hvilken som bekant nyligen hemkommit efter slutade sångstudier utlandet, gaf i söndags en matiné i Musikaliska akademien. Denna uppvisning gaf oförtydligt vid handen, att hr Södermans stämma, som före utresan föreföll något tjock och grumlig, betydlig utvecklats såväl i omfång som väljud, hvarjämte föredraget vunnit i dramatiskt lif och färg. Hr S. kan nu räknas till de allra bästa bland våra yngre sångare och skulle säkerligen utgöra en god och välbehöflig ackquisition för vår k. operascen. Efter hvarje nummer hälsades hr S. af det lifligaste bifall.

Påminnelser. Musiksäsongen står nu i sitt högsta flor. Den ena musikställningen aflöser den andra. Vi erinra nu närmast om symfonikonserten å k. operan i morgon lördag, hr **Arvid Ödmanns** och **Salomon Smiths** matiné i Berns' salonger om söndag, Filharmoniska symfoniorkesterns sjätte konsert om måndag i Musikaliska akademien med ett utmärkt program, hvars första afdelning gifves till minne af den nyligen bortgångne tonsättaren N. W. Gade; vidare tredje kammarmusiksoarén (Aulinska kvartetten) på tisdag i Vetenskapsakademien samt sist, men icke sämst på torsdag i nästa vecka i Musikaliska akademien den första af de tre musiksoarér, som anordnats af hofsångerskan grevinnan **Math. Taube**, prof. **Hallström** och hr **Lejdström**. Alla dessa musikställningar äro af så utmärkt slag, att vi våga tro att den musikälskande publiken ej skall försumma någon enda af dem.

Om karnevalen i Berns' etablissement nästk. lördag till förmån för Dramatiska och musikaliska artisternas pensionsförening påminna vi likaledes ännu en gång.

Fågel Fenix.

Berättelse för Idun

af

Mathilda Lönnberg.

Belönad med hedersamt omnämnande vid Iduns stora pristäffling.

(Forts.)

»Det var sannt, det kom jag alldeles icke ihåg, kära Annie,» svarade han. »Nå, då kommer han så mycket säkrare tillbaka.»

Och Gunnar kom. Han tog med vana och händighet sönder geväret, och på ungefär en halftimme hade han åter satt det i stånd. Då han återlemnade det, gjorde han en anmärkning om mekaniken. Den var föga varaktig och fjädern af dåligt stål. Han föreslog därför en liten förändring, som skulle göra geväret litet mera hållbart.

»Det är ett ganska dyrbart gevär, dock tyckes det icke vara så godt, som det är dyrt,» sade nu Archibald och tog upp sin portmonnä. »Men tillåt mig fråga: hvarför söker ni ej anställning vid en mekanisk verkstad, utan förnöter edra dagar så där nere vid hamnen?»

»Jag har sökt arbete, ingen behöfver något.»

»Åh, min onkel, ingenjör Finestone, beklagade sig i går, att han behöfde folk och att han i brist på arbetare måste afsäga sig en beställning. Min

onkel har en stor verkstad. Vill ni gå till honom?»

»Mycket gärna; men jag har inga rekommendationer. Jag är främling i Filadelfia, främling i Amerika.»

»Åh, det kan hjälpas.» Han skref några rader på sitt visitkort och lemnade det till Gunnar. »Låt mig nu betala min skuld till er.» Han tog fram en gulddollar.

»Om jag får anställning hos er onkel, så är jag er gäldenär i stället,» sade Gunnar, sköt ifrån sig guldstycket och gick.

»Stackars gosse!» sade amerikanaren; han har uppenbarligen lidit skeppsbrott där hemma, rätt så ung han ser ut, och nu kommer han hit för att reparera.

»Tror du? Men han ser så riktigt hygglig ut,» sade miss Annie.

Och så tänkte de ej vidare på Gunnar. Denne å sin sida skyndade att uppsöka den ingenjör, hvars adress han fått. Skulle det verkligen lyckas honom att äntligen erhålla arbete? Hans hjärta slog våldsamt af hopp och fruktan. Skulle han möjligen nu kunna förverkliga sina drömmar om att förtjäna så mycket, som vore nog, icke endast för honom själf, utan äfven för mor och syskon där hemma.

Då han kom till ingenjör Finestone, var denne bortrest. Gunnar framlemnade det kort, han erhölet, och frågade, om han kunde få komma och hemta svar, när ingenjören återvärdt. En betjänt svarade ganska snäsigt, att det ej lönade mödan. Det vore så många, som sökte honom, »och jag förstår mycket väl, att det är för att tigga,» tillade han.

»Nej, visst inte,» genmålde Gunnar; »jag söker anställning vid en mekanisk verkstad, och jag har rekommendation från mr Archibald Finestone.»

»Åh,» sade betjänten ironiskt, »från hvilken tid började mr Archibald att rekommendera mekaniska arbetare, och hvad vet han om deras duglighet? Om ni har tillförlitliga betyg, så gå till verkmästaren! Det är han, som sköter den saken och antar eller afskedar arbetare.»

»Men jag önskade tala vid ingenjören själf,» invände Gunnar.

»Det var en märkvärdigt envis karl! Ni hör ju, att han är borta.»

»Men när han kommer åter?»

»Han kommer aldrig åter,» sade betjänten, knufade undan Gunnar och stängde dörren.

Gunnar gick hem med förtviflan i hjärtat. Vid sin återkomst fann han där bref från Sverige, från mor och syskon.

Fru Emilia skref, att det glädde henne, att det gick honom väl där ute i Amerika, och hon tackade honom för öfverlåtelser af pengarna. »Vi fingo ditt bref,» hette det vidare, »till jul, och vi räknade det för en julkapp. Julia vill ej, att vi skola använda mer än den årliga räntan, så vida inte något oförutsedt skulle inträffa. Hon tycker, att vi skola behålla dina pengar till en nödhjäl. Julia är så oerhördt praktisk, och jag tviflar inte på, att hon en dag blir stenrik, då hon kan spara och gnida så. Berta skall i vår konfirmeras och omedelbart därefter resa till Värmland. Julia har styrt systemens garderob i ordning, så den blir riktigt presentabel. William skref från Capstaden, och vi fingo hans bref efter ditt. Jag vet ej, hvad han menade med, att du nog hade det hårdt. Kanske menade han, att du leddes där ute fjärran från mor och anhöriga.»

Julia skref också, men blott några rader. »Jag tackar dig,» skref hon, »du är mer än ädelmodig. Men dina pengar skola ej röras, åtminstone ej ännu. Behöfver du dem, så skrif till mig. Jag läser emellan raderna i ditt bref och förstår, att icke allt är så, som du vill, att vi skola föreställa oss.»

Åh, du kloka Julia, det hade således ej lyckats att föra henne bakom ljuset. Men hon kunde dock ej ana, huru det ändå i själfva verket var. Dock, hennes farhågor måste skingras. Det var icke långt till hennes födelsedag, hon fyllde då nitton år. Stackars Julia, om han kunde skicka henne en gåfva! Ack, hvarför hade han skjutit ifrån sig mr Archibalds gulddollar? Det kunde hafva blifvit grundplåten till en födelsedagsgåfva åt hans syster. Dock hon skulle hafva den ändå.

Han gick ned till hamnen och tog anställning som bärare vid ett fartyg, som höll på att lossa. Det förslog mindre, ty man betalade där för timme. Han började med friskt mod och höll ut till kvällen, men han fann, att huru stark han än var, så kunde han ej stå ut därmed i längden, han var för ovan vid kroppsarbete. Men ett par dagar i veckan kunde han i alla fall försöka, och så de andra dagarne vid passagerarebåtarna.

Efter tre veckors arbete och försakerelser kunde han köpa en vaxel på 10 dollars och gifva henne. Under denna tid hade han ej ens tänkt på mr Archibalds rekommendation, men nu föll det honom in, att han väl ännu en gång borde gå och fråga, om ingenjören vore hemma. Det kunde ju ej hända värre, än att han blefve afvisad af betjänten.

Gunnar tog på sig sina snyggaste arbetskläder och gick dit. Det var den tiden, då den fina världen plögade promenera längs Chestautstreet. Han valde den vägen. Det roade honom att se de unga amerikanskorna till fots, i vagn eller till häst på denna deras mest omtyckta promenad-plats. Ingenjören bodde blott få steg därifrån vid en sidogata, nära floden Schuyllkill. Gunnar gick med höghuret hufvud och elastiska steg, han hade nästan glömt målet för sin vandring för nöjet att se på de unga flickorna. Se den där brunetten, huru käckt hon tyglade sin häst, där hon satt i sin snedsadel! Gunnar kunde ej underlåta att beundra både hästen och ryttarinnan. Föga kunde han ana, att han själf var föremål för den unga brunettens uppmärksamhet, men så var likväl fallet.

Miss Faithful Fairfax hade denna morgon läst i ett af de radikala bladen — en sådan där halft socialistisk tidning, som talade om kroppsarbetaren, såsom den där borde besitta jorden, men som orättvist utplundras af kapitalisten, och som tvingas att lemna sitt arbete för en spottstyfver — ett arbete, på hvilket den rike ockrar och köper sig därför nöjen och njutningar och lyx af alla slag, under det att arbetaren, den rätte arvingen till allt detta, lider brist på det nödvändigaste.

Väckt af denna tidningsartikel, såg hon på hvarje mötande arbetare denna dag. Hon granskade dragen i hvarje ansikte. Men icke sågo de ut, som skulle just de vara de enda värdiga att beherrska världen. Hon läste icke mycken intelligens, än mindre själförsäkelser i deras ansikten, som hon granskade. Nej, hon ville ej lemna världens styre i deras händer, de sågo för det mesta så råa, så låga eller hotfulla ut. Icke torde det vara väl bestäldt med världens styrelse, men då befarade hon, att det blefve ännu värre. Hon meddelade sina iakttagelser härom till sin kusin, som red vid hennes sida, då i det samma hennes blick föll på Gunnar.

»Men se där en arbetare, som ser annorlunda ut!» utbrast hon. »Huru stolt han bär sitt hufvud, och hans ögon lysa af intelligens. Se dit, Archibald!»

»Åh,» utropade denne, »det är ju min bössmed! Ja, du har rätt, det är ett ovanligt intelligent utseende, men tyvärr — han ville ej arbeta. Jag lemnade honom en rekommendation till vår onkel, och han har icke hört af honom.»

»Det måste man taga reda på,» sade miss Faithful och manade på sin häst för att uppnå Gunnar. »Jag har fått ett sådant fruktansvärdt anfall af filantropi.»

Men det var ej så lätt att följa Gunnar. Bekanta och vänner mötte här och där, och man måste stanna och svara på deras frågor, huru man mådde, och äfven byta några flere ord med dem. Och när det korta samtalet var slut, dröjde det i alla fall en stund, innan man kunde återtaga stråten efter den unge arbetaren, som gick sin väg fram utan afbrott och slutligen alldeles förlorades i folkvimlet.

»Huru harmligt!» utbrast miss Faithful och höll i sin häst samt spanade efter den unge arbetaren utefter hela Chestautstreet. »Kanske har han tagit af på någon sidogata, han finnes icke mera här.»

»Huru kunde ett oblidt öde så styra hans steg,» sade Archibald patetiskt; »att han undgått min vackra kusins ögon och glidit undan hennes protektion!»

»Jag skall taga reda på honom,» sade hon; »så sannt jag heter Faithful, han skall inte undgå mig.»

»Det var en fruktansvärd ed,» svarade Archibald skämtande; »och för att du skall kunna hålla den, föreslår jag, att vi lemna Chestautstreet och ge oss af till den bullrande Marketstreet eller kanske till och med rida den långa Broadstreet i ända öfver Penn square och allt vidare.»

»Åh, Archibald, var nu allvarsam och visa dig som min riddare,» sade hon. »Du hör ju, att jag för tillfället är filantrop. Jag borde egentligen alltid vara det, ty min mor gaf mig namn efter en af de invandrade stammödrarna, och de voro allesammans så fromma, att de otvifvelaktigt skulle förakta mig, deras ovärdiga namne.»

»För all del, kusin Faithful,» svarade Archibald; »lägg af denna förtjusande riddräkt och antag den grå kväkardräkten! Kasta den lilla rid-

hatten med dess långa vajande plymer i Schuyllkill och sätt på den stora, oformliga, bredbrättade kväkarhatten. Din namn bar den utan tvifvel, och,» tillade han förtroligt, »du är tillräckligt vacker för att vara förtrollande till och med i den fågelskrämman, och jag skall obetingadt skatta mig lycklig att få vara din riddare äfven då, så sannt jag heter Archibald.»

»På ett så svårt prof skall jag icke sätta dig, kusin Archibald,» genmålde miss Faithful leende. »Jag skall aldrig kläda mig som en fågelskrämma. Hu då! Det vore fasligt att alltid bära färglösa kläder och en hatt, med hvilken man riskerar att allestädes stöta emot på gatorna. Men hjälp mig nu att taga reda på den där unga arbetaren!»

»Jag står till ditt förfogande. Men huru skall detta ske? Skall jag ge hans signalement åt polisen?»

»Fy då! Du skall hjälpa mig att hitta upp honom. Han brukar ju vara nere vid ångbåts-hamnen?»

»Ja, han var där åtminstone en gång.»

»Vi skola se efter, om han icke är där i morgon,» sade miss Faithful och tittade på sin klocka. »Men nu är tiden snart inne för onkels lunch, och jag hinner knappast att byta om dräkt till dess. Får jag bjuda min kusin på en bit kallt kött och en kopp te?» tillade hon.

»Mycket förbunden, Faithful,» svarade han och följde sin kusin, som red i skarpt traf nedåt floden. Just som hon svängde om hörnet till onkels hus, såg hon den unge arbetaren vid dörren. Hon höll inne sin häst, en betjäntgosse skyndade fram för att taga emot den. Archibald hoppade ned från sin häst för att hjälpa sin kusin, men hon satt orörlig kvar och lyssnade till, huru den unge arbetaren höfligt frågade efter, om ingenjör Finestone nu vore hemma, samt huru betjänten svarade honom, att det vore han visst icke.

»Vill ni inte vara god och säga någon tid, då han kan träffas. Jag önskade nödvändigt få tala vid honom.»

»Men det gör honom alldeles det samma att träffa er,» svarade betjänten.

Gunnar vände sig om med en suck.

»Min onkel skall inom ett par minuter komma hem, det är tiden för hans lunch,» sade miss Faithful, som lätt hoppade ur sadeln och, med riddräkten släpande efter sig, skyndade fram mot Gunnar. »Om ni behagar följa mig, min herre!»

Gunnar följde henne med en bugning. Under inflytande af sina nyväckta filantropiska känslor, tilltalade hon den unge arbetsklädde mannen med samma artiga ton, som om han varit en förklädd prins.

»Behagar ni stiga in i salongen, min herre? Min kusin Archibald skall skatta sig lycklig att få hålla er sällskap, tills onkel kommer. Jag måste aflägsna mig för några ögonblick.»

Archibald gjorde en liten grimas, men fogade sig efter sin vackra kusins vilja. De båda männen inträdde tillsammans i salongen. Miss Faithful vände sig därpå till den förvånade betjänten och tilltalade honom med ögon, blixtrande af förtvyltelse.

(Forts.)

Ur Gösta Berlings saga

medföljde som bekant nyligen som extrabilaga till dem, som prenumererat å Idun med Modetidning. Ett par hundra exemplar finnas ännu kvar af nämnda bilaga, som därför i mån af tillgång kan erhållas mot insändande till redaktionen af 30 öre i sparmärken (ej frimärken).

Innehållsörteckning:

Drottning Elisabet af Rumänien, »Carmen Sylva»; af —k. (Med porträtt.) — Straffet; poem af »Carmen Sylva», öfvers. af J. N.-g. — När barnen växa ifrån oss; af Math. Langlet. — Plikt? skiss af Elena. — Hustruns rättsliga ställning enligt nu gällande lag; efter Anna Bugge-Wicksells föredrag den 16 dennes, af J. N.-g. — Vår Betty; skiss för Idun af Blin Amoen. (Slut från föreg. n:r.) — Vissnande kransar; af Aurora Lundqvist. — Smånotiser från kvinnovärlden. — Teater och musik. — Fågel Fenix; ber. för Idun af Mathilda Lönnberg. Bel. med heders. omn. vid Iduns stora priställing.